

Trondheim kommune
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

v/ Silje Nilsen

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

18/12255-3

05.12.2018

BOLIGBYGGING PÅ NEDLAGTE AVFALLSDEPONIER - VURDERING AV MULIG HELSERISIKO

Folkehelseinstituttet (FHI) har mottatt en henvendelse fra Trondheim kommune v/ kommuneoverlegen, som ønsker instituttets vurdering av mulig risiko ved bygging på nedlagte avfallsdeponier.

Boligbygging på eller nær gamle nedlagte avfallsdeponier medfører bekymring fordi gasser fra avfallsdeponiet kan sive opp i luften og medfører luktplager. Gassene er typisk hydrogensulfid, ammoniakk og andre organiske forbindelser. Disse gassene kan lukte sterkt selv i små konsentrasjoner. FHI har tidligere vurdert helserisikoen ved å bygge nær eller på gamle avfallsdeponier. Vi har da konkludert med at:

- Risikoen for helseskader er mest sannsynlig liten, selv ved lengre tids eksponering.
- Den vonde lukten kan imidlertid gi plager som hodepine og kvalme. Vond lukt kan også føre til bekymring hos beboerne. Den samlede opplevelsen av å oppholde seg i lokaler med slike luktproblemer kan derfor være svært utilfredsstillende. Bygningsteknisk kompetanse bør i slike tilfeller trekkes inn for en best mulig løsning av problemene.
- Eksplosjonsfaren kan også forekomme fordi gasser kan sive opp fra grunnen og samle seg opp i bygg. I de fleste tilfeller er eksplosjonsfaren liten, men målinger av konsentrasjonsnivåer i bygningene kan være nødvendig for å avklare dette.

I lys av målinger av til dels svært høye deponigassnivåer i boliger ved tidligere Brånåsen avfallsdeponi i Skedsmo kommune, vurderer vi om våre generelle råd om avfallsdeponi bør endres.

Det er viktig å understreke at det ikke foreligger noen formell oversikt over omfanget av helseplager blant beboerne ved det tidligere Brånås-deponiet, men FHI har blitt kontaktet av flere enkeltpersoner som rapporterer om helseplage og sykdom som oppleves assosiert med deponigasslekkasjer, og mange er bekymret for innklimaforholdene i boligene.

I og ved boliger langs det tidligere Brånås-deponiet er det målt metangasskonsentrasjoner som overstiger grense for brann- og eksplosjonsfare. Det er derfor brann- og eksplosjonsfare fra metangass som først og fremst utgjør en reell helserisiko. Vi har per i dag ikke grunn til å mene at kjemikalieeksponering i området representerer noen risiko for helseutfall eller sykdomsutvikling. De målte konsentrasjonene av gasser i boligene FHI har blitt forelagt, ligger alle under nasjonalt og/eller internasjonalt anbefalte grenseverdier, og synes å være innenfor det man forventer å finne i normale innemiljøer. Hvorvidt andre tidligere eksponeringsnivåer for deponigasskomponenter kan ha bidratt til helseplager rapportert av enkelte beboere, kan vanskelig bekreftes eller avkreftes, på grunn av usikkerhet om faktiske eksponeringsnivåer før tetningstiltak ble gjennomført i boligene. Det hersker fremdeles også noe uklarhet rundt hvorvidt de måleverdiene FHI har blitt forelagt er representative, eller om det kan være svingninger i

gasskonsentrasjonene over tid. Vi har derfor bedt om at kommunen følger situasjonen over tid. Nye måleresultater ble forelagt instituttet fredag 30. november 2018, og vil nå bli vurdert.

Brånåssaken har vist at bygging på nedlagte søppeldeponier innebærer en risiko for inntrengning av til dels svært høye nivåer av deponigass i boliger (over konsentrasjonsgrensen for eksplosjonsfare), selv når man har planlagt konstruksjon av fundamentering/grunnarbeid for å forhindre nettopp dette. En rekke beboere har rapportert om helseplager. Selv om omfanget av dette fremdeles er uklart, er det åpenbart at usikkerhet og bekymringer rundt sikkerheten ved å bo i egen bolig, spesielt om man også har barn i huset, har vært og er en betydelig belastning for flere beboere i området. En slik langvarig belastning/stressituasjon kan i seg selv tenkes å bidra til utvikling eller forverring av helseplager. Dette kan representere en naturlige og viktig årsak til sammenheng mellom bolig og sykdomsutviklingen som enkelte beboere har rapportert, og bør tas alvorlig. Man kan anta at den psykosomatiske belastningen forsterkes av at beboere opplever seg bundet til en bolig som kan være vanskelig å få videresolgt, og de økonomiske belastningene dette innebærer.

Selv om vi ikke har fattet noen formelle beslutninger i saken, er det vår oppfatning at boligbygging på nedlagte deponier innebærer en urimelig helseisiko og derfor bør unngås. Sannsynligheten for at problemer skal oppstå i etterkant av utbygning er uklar. FHI har heller ikke mulighet til å vurdere om det i dag finnes tekniske løsninger som kan gi tilstrekkelig langvarig sikring mot deponigassinntrengning. Det er allikevel vår oppfatning at dersom det dannes gass i deponiene, så vil det alltid være en viss risiko for problemer med deponigassinntrengning i eventuelle bygninger. Konsekvensene, dersom dette skulle oppstå, kan bli omfattende.

Vi understreker at dette er en helsefagligbasert vurdering, og at eventuell regulering tilfaller andre etater. Avslutningsvis vil vi påpeke at Brånås-saken har blitt svært kostbar og krevende å håndtere for Skedsmo kommune. Det bør derfor også tas med i betraktningene og at utbygging på nedlagte deponier vil kunne innebære både økonomisk og omdømmemessig risiko for kommunen.

Vennlig hilsen

Johan Øvrevik
Avdelingsdirektør

Rune Becher
Seniorforsker

Brevet er elektronisk godkjent.